

Iva Chourová
*M*akrobiotická kuchařka

Iva Chourová

*M*AKROBIOTICKÁ KUCHAŘKA

Vaříme bez vajec, mléka, cukru a masa

předpisy pro přechod na makrobiotiku

předpisy pro zpestření

snídaně

omáčky

moučníky

dorty

strava v zaměstnání

strava o dovolené

zavařování bez cukru

465 receptů

MOTTO: DESATERO O LÁSCE

Povinnost bez lásky činí člověka mrzutým,
zodpovědnost bez lásky činí člověka bezohledným,
spravedlnost bez lásky činí člověka tvrdým,
pravda bez lásky činí člověka kritickým,
laskavost bez lásky činí člověka pokryteckým,
pořádek bez lásky činí člověka malicherným,
víra bez lásky činí člověka fanatickým,
čest bez lásky činí člověka pyšným,
vlastnictví bez lásky činí člověka lakomým,
život bez lásky je nesmyslný,
ale život v lásce přináší štěstí a radost.

Věnování

Kuchařku věnuji pro inspiraci Vám všem, kdo chcete změnit svůj způsob života a rozhodli jste se začít změnou stravy.

*Doufám, že Vám pomohu získat jistotu,
že nejste se svým rozhodnutím osamoceni.*

*Chci poděkovat paní Nadě Kubíkové za pomoc v začátcích a za to, že mi ukázala, že makrobiotické jídlo lze připravit chutně a s fantazií, aby bylo naší každodenní radostí a potěšením.
Dále děkuji za nezištnou pomoc všem přátelům, kteří mi ochotně přispěli svými předpisy a přiměli mě kuchařku napsat.*

© Iva Chourová, 2010
ISBN 978-80-7429-037-4

OBSAH

Úvod	21
Než začneme vařit	21
Jak se makrobiotickou stravou léčíme	21
O mých neduzích	23
Ze zkušenosti	26
Přechod na makrobiotickou stravu	27
Snídaně	31
<i>Co k snídani</i>	<i>31</i>
Příprava kaší	33
Kaše z celých obilných zrn	33
Kaše z vloček	34
Kaše vařená přes noc	34
Kaše z vařeného obilí	35
Kaše rychlá	35
Kaše z kuskusu	36
Kaše z termosky	36
Kaše z celozrnné mouky	36
Kaše sladká	37
Polévky	38
Vývar ze zbytků zeleniny	38
Ranní polévka	39
Zeleninová polévka s obilím	39
Rychlá polévka 1	40
Rychlá polévka 2	40
Bujon	41
Seitanová polévka	42
Nudličková polévka s kuzu	43
Polévka se sójovým masem	44
Vločková polévka	44
Jarní polévka s rýžovými vločkami	45
Květáková polévka	46
Květáková polévka s tofu	46
Kedlubnová polévka	47

Kapustová polévka s houbami	48
Celerová polévka	48
Pórková polévka	49
Pohanková polévka	50
Zelná polévka s kuskusem	50
Cibulová polévka 1	51
Cibulová polévka 2	52
Cibulová polévka se zasmažkou z amarantové mouky	52
Kopřivová polévka s rýží	53
Polévka z tofu	54
Hrstková polévka	55
Polévka se zelenými fazolovými lusky	56
Dýňová polévka	56
Dýňová polévka krémová	57
Dýňová polévka (rajská)	58
Dýňová polévka s kokosem	59
Dršťková polévka z václavek	60
Gulášová polévka	61
Kyselo	62
Kulajda	63
Zelňačka	64
Fazolová polévka 1	65
Fazolová polévka 2	66
Polévka z fazolek azuki 1	66
Polévka z fazolek azuki 2	67
Hrachová polévka	68
Polévka z římského hrachu	68
Čočková polévka 1	69
Čočková polévka 2	70
Čočková polévka s houbičkami shitaké	70
Pikantní polévka s nattem	71
Mrkvová polévka s nattem	72
Polévka bez zeleniny	72
Rybí polévka (vánoční)	73
Polévka z kapřích hlav	74
Hlavním jídlo	75
Obilí (příloha)	75

Vaření obilí	76
Rýže natural (neloupaná, pololoupaná)	76
Sladká rýže (kulatá)	76
Oves (eurorýže)	77
Pšenice, hlazený ječmen a žito	77
Amarant	78
Kroupy (ječmen)	78
Jáhly	78
Kukuřice	79
Polenta kukuřičná	79
Pohanka	80
Polenta pohanková	80
Kuskus	80
Celozrnné těstoviny	81
Příklady použití obilí jako přílohy	82
<i>Ohřívání obilí (těstovin)</i>	82
<i>Rostlinné bílkoviny</i>	83
Seitan (obilné maso)	83
Seitan z lepku sušeného	83
Seitan z pšeničné mouky bílé (hrubé)	84
Obilný škrob	85
Sójové maso	85
Luštěniny	85
Základní druhy luštěnin a jejich příprava	86
Hrách, fazole	86
Římský hrách (cizrna)	86
Fazolky azuki (mungo)	87
Čočka	87
Červená čočka	87
Sójové boby	88
<i>Sójové sýry</i>	88
Tofu	88
Tempeh	89
Natto	89

Předpisy	90
Rýže s řasou a kukuřicí	90
Jáhlová kaše šlehaná	91
Kvašené těsto	91
Knedlíky z kvašeného těsta	92
Knedlíky vařené v ubrousku	92
Knedlíky se sodovkou	93
Knedlíky ze zbytku kaše	93
Noky	94
Knedlíky plněné	94
Chlupaté knedlíky s cibulkou	96
Krokety z polenty	97
Knedlíky z polenty	97
Rychlý salát s mraženou zeleninou	98
Salát se zeleninou dušenou na oleji	99
Salát s majonézou	110
Salát s fazolemi	101
Jáhlový salát s čočkou	102
Bifteky ze seitanu	103
Ražniči	104
Seitan s knedlíkem a zelím	105
Rizoto se seitanem	106
Rizoto s houbami	107
Seitan dušený s houbami	108
Seitan nadivoko	109
Smažené řízky	110
Seitan na pórku	111
Velikonoční nádivka	112
Haše	113
Hrachová kaše	114
Hrách se zeleninou	114
Hrách s rozmarýnem	115
Hrachové pyré	116
Zelný kapustový list plněný luštěninami	116
Kuba	117
Hrách (fazole) zapečený se zelím	118
Římský hrách se zeleninou	119
Římský hrách s celerem a dýní	120
Římský hrách – krém	120

Čočka se zeleninou	121
Fazolky azuki s dýní Hokkaidó	122
Prejt z fazolek azuki	123
Těstoviny s tofu	124
Celer dušený s václavkami (houbičkami shitake)	125
Celer zapečený s tofu	126
Květák s tofu	127
Špagety	128
Dýně dušená s tempehem a mangoldem	129
Tempeh na pampelišce	130
Tempeh (tofu) smažený na oleji	131
Natto s fazolovými lusky	132
Halušky s natterem	132
Natto na pampeliškovém kořenu	133
Ředkvičky jako houby	134
Karbanátky z kvašeného těsta	134
Houbové karbanátky	136
Kapustové (zeleninové) karbanátky	136
Karbanátky z tofu	137
Květákové smaženky	138
Celerové karbanátky s vločkami	138
Pšeničná sekaná	139
Dýně plněná	140
Karbanátky z jáhel a mrkve	142
Ryzce, masáky (muchomůrka růžová)	142
Fleky s houbami	143
Nastavovaná kaše	144
Nákyp se zelím – napařený	145
Bramborák z kedlubny	146
Bramborák z cukety	146
Jáhly s dýní	147
Palačinky plněné zeleninou	148
Závin plněný dušeným zelím	149
Zeleninové tousty	150
Pirohy	151
Pizza	152
Omáčky	153
Ztracená dýně	153

Španělský ptáček ze seitanu	154
Křenová omáčka	155
Koprová omáčka	156
Květák v bílé omáčce	157
Svíčková omáčka	158
Guláš segedínský	159
Seitan na houbách (ze seitanu, ze sójového masa)	160
Guláš fazolový (ze seitanu, ze sójového masa)	161
Guláš zabíjačkový	162
Guláš z tofu	163
Plněné paprikové lusky	164
Houbová omáčka	165
Celerová omáčka	166
Zelené fazolky na smetaně	167

Ryby **168**

Ryba na zelenině	168
Kapr (seitan) načerno	169
Ryba na houbách	170
Rybí karbanátky	170
Ryba pečená s dýní Hokkaidó	171
Ryba dušená s uzeným tofu	172
Ragú z ryb (podle ing. Průchové)	172
Ryba na cibuli s celerem	173
Krevetky s pórkem (na čínský způsob)	174
Ryba po mlynářsku	175
Ryba smažená v těstíčku	176
Ryba se zeleninou	177
Krevetky, mušličky, chobotničky na zelenině	178
Rýže dušená s mušlemi	179
Rybí guláš	180
Pstruh na česneku	180
Olejovky s jablky	181

Studená kuchyně **182**

Chléb z pšenice	182
Luštěninový salát	183
Zeleninový salát s tofu	184
Rybí salát s pórkem a ořechy	184

Mrkvový salát se sójovými boby	185
Chlebíčky s rýžovým salátem	186
Pomazánka z tofu	186
Pomazánka humrová	187
Pomazánka humrová – zeleninová	187
Pomazánka celerová s jablky a ořechy	188
Pomazánka cibulová s jablky	188
Pomazánka rybí	189
Pomazánka luštěninová	190
Jelítko (tlačěnka) z fazolek azuki	190
Huspenina z ryb	192
Huspenina z luštěnin	193
Vařené tofu	193
Plněná polenta	194
Škvarkové placky	195

Různé **196**

Gomasio	196
Majonéza z tofu	196
Majonéza ze sójového mléka	197
Tatarská omáčka	197
Majonéza z natta	197
Hořčice	198
Kečup	198
Zálivka se švestičkou umeboshi	199

Zelenina **200**

Zelenina jako příloha **200**

Základní způsoby přípravy zeleniny **201**

Krájení zeleniny	201
Dušení zeleniny ve vlastní šťávě	202
Dušení zeleniny s trochou vody	202
Dušení zeleniny s řasou (způsob nishime)	202
Dušení zeleniny na oleji	203
Vaření zeleniny ve vodě	203
Blanšírování zeleniny	203
Vaření zeleniny v páře	204
Pečení zeleniny	204
Smažení zeleniny	204

Různé předpisy	205
<i>Zelenina ke kaši</i>	205
Strouhaná zelenina	205
Zelenina vařená ve vrstvách	206
Listová zelenina	206
Zelí s rozinkami	206
Zelí nakyselo	207
Dýně na cibuli	207
Dýně s rozinkami (sušeným ovocem)	208
Melounová omáčka	208
<i>Zelenina jako příloha k hlavnímu jídlu</i>	209
Dušená mrkev 1	209
Dušená mrkev 2 (kedlubna, pastinák)	209
Dušený zelený hrášek	210
Zeleninové lečo	210
Brokolice	211
Zelenina ke svíčkové 1	211
Zelenina ke svíčkové 2	212
Zelenina smažená v těstíčku	212
Řízky z celeru	213
Zapékaná zelenina	213
Tuřín s mrkví	214
Červená řepa s misem	214
Černý kořen se žampiony	214
Dýně pečená v troubě	215
Dýně smažená na oleji	216
Dýně dušená se zelím	216
Dýňový krém	216
Pampelišky (lopuch) na cibulce	217
Cibulové zelí (dušené)	217
Kedlubnové zelí (dušené)	218
Hlávkové zelí (dušené)	218
Červené zelí s hruškou	219
Zelí (kapusta) s houbami	219
Pórek s oříšky	220
Pórek (mladá cibulka) jako chřest	220
Špenát z kopřiv	221
Kadeřávek	221

Houby se zelím (chuťovka)	222
Dušená kapusta	222
Zeleninové saláty	223
Zelný salát (čínský)	223
Salát z vařené zeleniny	224
Kvašené saláty (mléčné kvašení)	225
Krátkodobě kvašená zelenina	225
Kvašená zelenina na uskladnění	226
Kvašené zelí	226
Kvašená zelenina (kousky)	227
Rychlokvašené okurky	228
Mořské řasy	229
<i>Předpisy . . . . .</i>	229
Kombu v sójové omáčce	229
Nori na oleji	230
Závitky nori	230
Wakame s pórkem	231
Hiziki na cibuli	231
Arame (nebo mořský salát) na celerové nati	232
Moučníky	233
Bábovka mrkvová	233
Bábovka čokoládová	234
Nepečený moučník z mrkvového těsta	235
Bábovka z jáhel	235
Bábovka slavnostní	236
Perník	237
Dýňový moučník	238
Moučník amasaké	239
Mramorový moučník	240
Bublanina	240
Tříbarevný koláč	241
Kokosový koláč dvoubarevný	242
Jahodový (malinový) koláč	242
Makovec 1 (slavnostní)	243
Makovec 2	244
Makovec se švestkami	244
Maková bublanina	245

Bublanina z kvašeného těsta	246
Závin	246
Celozrné těsto	247
Těsto z tofu (okary)	248
Lístkové těsto	248
Tažený závin	249
Závin z kvašeného těsta	250
Křehký závin	250
Taštičky	251
Šátečkové koláče	252
Koláčky z kvašeného těsta	252
Koláčky z křehkého těsta	253
Velký koláč	253
Rychlý koláč	253
Borůvkový koláč	254
Koláč borůvkový pařený	255
Ovocné knedlíky z kvašeného těsta	256
Mák na sypání	257
Buchtíčky s krémem	257
Koblihy	258
Vdolečky	258
Vdolečky pečené v troubě	259
Placičky	259
Lívanečky s borůvkami	260
Lívance z kvašených jáhel s kuskusem	260
Palačinky	261
Palačinky pro slavnostní příležitost	262
Kuskus s meruňkami	262
Nákyp s ovocem	263
Nudle s mákem	264
Škubánky z jáhel	264
Nádivky do koláčů	265
Maková nádivka	265
Jablková nádivka	266
Okarová nádivka	266
Ořechová nádivka	266
Drobenka 1	267
Drobenka 2	267

Velikonoční pečivo	268
Velikonoční točenice	268
Beránek	270
Vánoční pečivo	271
Perníčky	271
Mušličky	272
Rohlíčky s náplní 273	
Kokosové těsto (rohlíčky, koláčky)	274
Ořechové těsto (pracny)	274
Jehlánky	275
Kuličky s karamellem	275
Linecké těsto (bábovičky, roláda, slepovaná kolečka)	276
Kuličky	277
Vánočka	278
Vánočka z pšenice	279
Štola 1	280
Štola 2	281
Biskupský chlebíček	283
Dorty	283
Vařené dorty	283
Lehký jablečný dort	283
Dort borůvkový	284
Jáhlové řezy	285
Skládaný dort	286
Rychlý dezert	286
Jahodový dort	287
Srnčí hřbet ořechový	287
Vařený ořechový dort	288
Srnčí hřbet ovocný	289
Pečené dorty	290
Košíčky	290
Kremrole	291
Šátečky plněné vanilkovým krémem	291
Vanilkové řezy	292
Řezy z kvašeného těsta	292
Ořechové řezy	293
Kokosové řezy	293

Čokoládové řezy	293
Ovocné řezy	294
Jemné řezy	294
Jablkové řezy	294
Dortíčky s dýní (meruňkou)	295
Ovocné řezy s rosolem	296
Řezy oříškové	297
Řezy piškotové	297
Dort metrový	298
Piškotový dort	299
Kulatý dort(piškotový)	300
Oříškový dort	300
Ořechový dort	301
Krém k plnění dortů	302
<i>Základy k výrobě krémů .....</i>	<i>302</i>
Amasaké	302
Klíčení pšenice	302
Krém z amasaké	303
Krém z krup	304
Krém z kaše	304
Krém z tofu	304
Vanilkový krém	305
Karobový krém	305
Ořechový krém	305
Kávový krém	305
Čokoládový krém	305
Jáhlový krém	306
Krém čokoládový (rychlý)	306
Krém mandlový	307
Krém ovocný	307
<i>Polevy .....</i>	<i>308</i>
Poleva dýňová	308
Poleva rybízová	308
Poleva bílá (citronová)	309
Poleva kávová 1	309
Poleva kávová 2	310

Poleva čokoládová 1(karobová)	310
Poleva čokoládová 2	311
Poháry	312
Pohár ořechový	312
Pohár kávový	312
Pohár ovocný	313
Pohár z amasaké s oříšky	313
Pohár s ovocným salátem	314
Pudinkový pohár jahodový	314
Pudinkový pohár karobový	315
Pudinkový pohár z jáhel	315
Pohár mrkvový (dýňový)	316
Pohár s ovocným rosolem	316
Pohár s jablečným rosolem	317
Nápoje	318
Tříletý čaj Bancha	318
Čaj Mu	318
Čaj Roibos	319
Čaj z obilí	319
Slavnostní čaj	319
Sladký zeleninový vývar	320
Obilná káva	320
Káva domácí (podle Dobrušky)	321
Pampelišková káva (podle Dobrušky)	321
Sójové mléko	322
Sójová smetana	322
Sójový jogurt	323
Rýžové mléko	323
Karobové kakao	324
Kapucino	324
Léčivé nápoje	325
Zázvorový čaj	325
Nápoj z kuzu	325
Nápoj z bílé ředkve (daikonu)	326
Čaj z lotosového kořene	326
Čaj z houbiček shitaké	326

Zavařování	327
Džem – marmeláda	327
Ovocný rosol (pikantní)	328
Šťáva	328
Strouhaná jablka	328
Jablečný mošt	329
Zavařené sušené ovoce	329
Ovoce na koláče	329
Kompoty	329
Jeřabiny a brusinky	330
Zeleniny ve slaném nálevu	330
Červená řepa	330
Zavařené houby	331
Jablečný ocet	331
Hříbky v octě	332
Sušená zelenina	333
Sušené ovoce (křížaly)	333
Sušené houby	333
Rady pro praktické vaření	334
Obrázek obilného talíře	334
Tabulky	335
1. Nahrazování dosud používaných potravin	335
2. Energie potravin Jing a Jang	338
Míry použité při vaření	339
Několik slov na závěr	339
Vysvětlivky	340
Použitá literatura	342

*R*ÝŽE S ŘASOU A KUKUŘICÍ

50 minut

(příloha)

2 hrnky rýže Natural

5 hrnků vody

1 balíček mražené kukuřice

1 šálek řasy Hiziki

½ lžičky soli

Rýži opereme, zalijeme vodou a přivedeme do varu. Sebereme pěnu, zmírníme var, osolíme, přisypeme řasy a kukuřici. Hrncem přiklopíme, podložíme rozptylovací mřížkou a vaříme v obyčejném nebo tlakovém hrnci cca 50 minut. Je to vhodná příloha na slavnostní stoly, působí hezky barevně.

JÁHLOVÁ KAŠE ŠLEHANÁ

40 minut

(příloha)

1 hrnek jáhel

3 až 4 hrnky vody

½ lžičky soli

1 hrnek sójového mléka

2 lžíce oleje

Jáhly dobře opereme, zalijeme vodou, uvedeme do varu, sebereme pěnu a osolíme. Pak hrnec přiklopíme, podložíme rozptylovací mřížkou, zmírníme oheň a vaříme cca 30 minut. Občas zamícháme, aby se jáhly nepřipálily. Po celou dobu varu by mělo být v hrnci dost vody, aby jáhly dostatečně změkly a nabobtnaly. Po ukončení varu necháme jáhly dojít pod pokličkou ještě 10 minut. Sójové mléko ohřejeme a ručním mixérem spolu s olejem zašleháme do jáhel. Jsou-li dost vařené, vznikne kaše podobná bramborové. Ozdobit ji můžeme jemně nasekanou zelenou natí.

KVAŠENÉ TĚSTO

(na knedlíky a moučníky)

6 hrnků uvařeného obilí

celozrnná mouka dle potřeby, aby vzniklo vláčné těsto

Vařené obilí zasypeme celozrnnou moukou, rukama důkladně propracujeme a necháme stát několik hodin na teplém místě přikryté utěrkou. Můžeme těsto nakvasit přes noc, dosáhneme tím výraznější chuti. Těsto kvašením zřídne, proto při konečné úpravě přidáme mouku. Kvašené těsto můžeme použít na přípravu knedlíků, ovocných knedlíků, nočků do polévky, karbanátků a tam, kde nahradí vejce při spojení, a na moučníky.

KNEDLÍKY Z KVAŠENÉHO TĚSTA

30 minut

(příloha)

kvašené těsto (viz str 91)

Vodu uvedeme do varu. Do těsta, které kvašením zřídlo, přidáme celozrnnou mouku, aby bylo tuhé, vlhkýma rukama vytvarujeme knedlíky a vložíme je do vroucí vody. Po chvílce vaření knedlíky vařečkou uvolníme ode dna, aby plavaly. Na jemnější knedlíky těsto po vykvašení rozemeleme. Knedlíky klasického tvaru (větší) vaříme 25 až 30 minut a po uvaření je necháme 1 minutu zchladnout, aby se zpevnil jejich tvar, a krájíme je nití. Menší knedlíky a nočky vaříme tak dlouho, dokud nevyplavou, to je asi 7 až 12 minut. Po vytažení z vody do každého pícheme vidličkou. Jestliže se knedlíky rozvaří, bylo těsto příliš řídké. Vodu s rozvařenými knedlíky nemusíme vylévat, je možno ji použít k přípravě chutné polévky – kysela (viz předpis str. 62).

KNEDLÍKY VAŘENÉ V UBROUSKU

30 až 45 minut

(příloha)

kvašené těsto

Z kvašeného těsta dostatečně zahuštěného moukou vytvarujeme vlhkýma rukama na prkénku válečky cca 6 x 15 cm a zabalíme je do vlhkých bavlněných ubrousků. Ubrousky na koncích omotáme nití. Knedlíky v ubrouscích vhodíme do vroucí vody a vaříme je 30 minut. V páře tyto knedlíky vaříme o něco déle cca 45 minut. Po uvaření necháme knedlíky krátce zchladnout na prkénku, ale dbáme, aby ubrousek na nich neuschl a nepřilepil se. Knedlíky krájíme nití. Mají krásný tvar a navíc se dají použít studené místo chleba, např. ke svačině.

KNEDLÍKY SE SODOVKOU

30 minut

(příloha)

2 hrnky celozrnné mouky

1 malá sodovka (minerálka)

2 dalaťánky nebo 1 hrnek burisonů

špetka soli

Do většihó hrnce dáme vařit vodu. Dalaťánky nakrájíme na kostičky, mouku promísíme se solí a zalijeme sodovkou. Těsto důkladně propracujeme vařečkou a vmícháme dalaťánky. Potom těsto vyklopíme na pomoučněný váł a vytvoříme z něho 2 až 3 válečky. Pracujeme rychle, abychom knedlíky dali vařit, dokud sodovka účinkuje (bublínky). Po minutě varu knedlíky trochu nadzvedneme vařečkou ode dna, aby se nepřipálily, ztlumíme oheň a vaříme cca 25 minut. Po vyjmutí z vody krájíme knedlíky nití. Jsou poněkud tužší než knedlíky z kvašeného těsta a hodí se výborně k omáčkám.

KNEDLÍKY ZE ZBYTKU KAŠE

20 minut

(příloha)

2 hrnky kaše

1 hrnek sójové mouky

Kaši a mouku smícháme v těsto, tak aby bylo hodně husté. Vlhkýma rukama pak tvoříme kuličky o průměru 5 cm. Vaříme je cca 20 minut na pařáčku, zabalené do utěrky. Po uvaření hrnec odklopíme, utěrku rozbalíme a knedlíky propíchneme vidličkou. Necháme je odklopené chvíli vychladnout, aby byly pevnější. Tento předpis je vhodný i pro výrobu knedlíků plněných ovocem.

NOKY

10 až 15 minut

(příloha)

kvašené těsto (viz str. 91)

Z kvašeného těsta vykrajujeme namočenou lžicí kousky, které házíme okamžitě do vroucí vody. Pracujeme rychle a je lépe uvařit noky po částech a uvařené zabalit do čisté utěrky, aby zůstaly teplé. Pokud chceme nočky použít jako zavářku do polévky, vykrajujeme je menší.

KNEDLÍKY PLNĚNÉ

do 60 minut

8 hrnků kvašeného těsta

celozrnná mouka dle potřeby

Náplň:

1 balíček bílého a jeden uzeného tofu

nebo 2 hrnky uvařených fazolek Azuki

3 cibule

olej

stroužek česneku

2 lžíce sójové omáčky

4 lžíce mišutky

Dáme vařit vodu. Pomleté, dostatečně moukou zahuštěné kvašené těsto tvarujeme vlhkýma rukama na kuličky o průměru cca 5 cm. Plníme je takto: Do kuličky těsta (v jedné dlani) vytvoříme prsty druhé ruky jamku, lžičkou prostor zaplníme náplní, těsto smáčkne dohromady a zakulatíme. Pracujeme rychle, aby těsto nezřídlo. Máme neustále vlhké ruce a naplněné knedlíky pokládá-

me na vlhké prkénko. Jakmile se voda začne vařit, vsypeme do ní všechny vytvořené knedlíky naráz. Po chvíli varu vařečkou knedlíky odlepíme ode dna a vaříme 10 až 12 minut. Hotové knedlíky musí plavat, pokud klesají ke dnu, prodloužíme dobu varu. Po uvaření každý knedlík propíchneme vidličkou, aby vyšla pára. Chceme-li knedlíky uchovat teplé, zabalíme je v míse do čisté utěrky a přiklopíme.

Náplň:

Cibuli osmaheme na pánvi vymazané olejem. Když začne vonět, přidáme tofu pokrájené na kostičky (nebo fazolky), česnek, pokapeme sójovou omáčkou, podlijeme a dusíme na mírném ohni cca 20 minut. Zahustíme mišutkou, aby směs lépe držela pohromadě. Necháme zchladnout.

Příloha:

*špenát z kopřiv, kadeřávku, z mladých listů ředkve,
žabince, mangoldu apod. nebo dušené zelí
kysané zelí*

ChLUPATÉ KNEDLÍKY S CIBULKOU

30 minut

6 hrnků kvašeného těsta (viz str. 91)

celozrnná mouka

2 hrnky strouhané kedlubny nebo dýně

4 až 5 velkých cibulí

3 lžíce oleje

2 lžíce sójové omáčky

sójové maso drcené

Cibuli nakrájíme na půlměsíčky a osmažíme na rozehřátém oleji. Pokapeme ji sójovou omáčkou, podlijeme a dusíme pod pokličkou cca 15 minut. Na cibuli můžeme přidat předem namočené sójové maso, stroužek česneku a na obarvení kousek červené řepy. Mezitím dáme vařit vodu na knedlíky. Do kvašeného těsta vmícháme jemně nastrouhanou kedlubnu nebo dýni, ze které jsme předem vylisovali trochu šťávy (můžeme ji použít na podlévání nebo do polévky). Těsto dostatečně zahustíme moukou a tvarujeme je vlhkýma rukama na kuličky o průměru cca 5 cm. Připravené knedlíky klademe na vlhké prkénko. Pracujeme rychle, aby těsto nezřídlo. Jakmile se voda začne vařit, vsypeme do ní všechny knedlíky najednou. Po chvíli vařečkou knedlíky odlepíme ode dna a vaříme je cca 10 až 12 minut. Musí plavat, pokud klesají ke dnu, prodloužíme dobu varu. Po uvaření každý knedlík propíchneme vidličkou, aby vyšla pára. Mísu s uvařenými knedlíky zabalíme do utěrky, aby zůstaly teplé. Na talíř dáme knedlíky s dušenou cibulí a přílohu.

Příloha:

dušené hlávkové zelí

pro pestrost barevná uvařená zelenina,

kvašená zelenina

*K*ROKETY Z POLENTY

15 minut

(ne jako samostatná příloha)

*1 větší kukuřičná nebo pohanková polenta, kroupená
nebo uvařená podle základního předpisu (viz str. 79)
strouhanka
olej*

Polentu nakrájíme na 1 cm silné plátky, plátky obalíme ve strouhance a osmažíme na oleji (polenta je vlhká a strouhanka na ní ulpívá i bez vejce).

*K*NEDLÍKY Z POLENTY

15 minut

(příloha)

*1 větší, kukuřičná nebo pohanková kroupená polenta
nebo uvařená podle základního předpisu*

Polentu nakrájíme na 1 cm silné plátky a ty ohřejeme nad párou. Připomíná bramborové knedlíky.

*R*YCHLÝ SALÁT S MRAŽENOU ZELENINOU

30 až 60 minut

(příloha)

1 balíček celozrnných těstovin nebo 1 sáček obilí

*1 sáček mražené zeleniny s kukuřicí nebo zeleniny
pod svíčkovou*

1 hrnek nadrobno nakrájené dýně

2 větší cibule

1 lžíce oleje

2 lžíce drcených řas Nori

*1 šálek pokrájeného kysaného zelí nebo 1 větší
rychloukvašená okurka*

½ lžičky soli

1 šálek jemně nasekané zelené natě

Těstoviny nebo obilí uvaříme. V kastrolu na oleji osmahneme cibuli nakrájenou na kostičky. Když začne vonět, přidáme mraženou zeleninu a dýni, trochu podlijeme vodou, osolíme, kastrol podložíme rozptylovací mřížkou a dusíme na mírném ohni cca 20 minut.

V míse smícháme uvařené těstoviny nebo obilí, hotovou zeleninu a ostatní přísady. Salát lze jíst i studený.

SALÁT SE ZELENINOU DUŠENOU NA OLEJI

30 až 60 minut

(příloha)

1 balíček celozrnných těstovin nebo 1 sáček obilí

1 šálek mrkve nakrájené na kostičky

1 šálek celeru nakrájeného na kostičky

1 šálek petržele nakrájené na kostičky

1 šálek zeleného hrášku

1 šálek nadrobno nakrájené dýně

2 větší cibule

1 lžíce oleje

2 lžíce drcených řas Nori

1 šálek pokráceného kysaného zelí nebo 1 větší

rychlouvašená okurka

½ lžičky soli

1 šálek pokrácené zelené natě

Těstoviny nebo obilí uvaříme. V kastrolu na oleji osmahneme cibuli nakrájenou na malé kousky. Když začne vonět, přidáme zeleninu nakrájenou na kostičky, řasu, trochu podlijeme vodou, osolíme, kastrol podložíme rozptylovací mřížkou a dusíme na mírném ohni cca 20 minut.

V míse smícháme uvařené těstoviny nebo obilí, hotovou zeleninu a ostatní přísady. Salát lze jíst i studený.

SALÁT S MAJONÉZOU

30 až 60 minut

(příloha)

1 balíček celozrnných těstovin nebo 1 sáček obilí

2 mrkve

1 celer

2 petržele

kousek dýně

2 větší cibule

1 šálek zeleného hrášku

2 lžíce drcených řas Nori

1 šálek pokrájeného kysaného zelí nebo 1 větší rychlokvašená okurka nakrájená na kostičky

1 šálek majonézy z tofu (viz předpis na str. 196)

½ lžičky soli

1 šálek pokrájené zelené natě

Těstoviny nebo obilí uvaříme. Zeleninu uvaříme v celku a pak ji nakrájíme na kostičky. V míse smícháme uvažené těstoviny nebo obilí, hotovou zeleninu a ostatní přísady. Salát lze podávat jako samostatné jídlo, i studený.

Příloha:

hlávkový salát a kvašená zelenina

SALÁT S FAZOLEMI

30 až 60 minut

1 balíček celozrnných těstovin nebo 1 sáček obilí

1 šálek mrkve nakrájené na kostičky

1 šálek celeru nakrájeného na kostičky

1 šálek uvařených fazolí

1 šálek zeleného hrášku

1 šálek nadrobno nakrájené dýně

1 větší cibule

1 pórek

1 lžíce oleje

2 lžíce drcených řas Nori

1 šálek pokrájeného kysaného zelí nebo 1 větší

rychloukvašená okurka

½ lžičky soli

Těstoviny nebo obilí uvaříme. Pokud připravujeme salát z obilí, můžeme fazole uvařit spolu s ním, jinak je vaříme podle základního předpisu (str. 86). V kastrolu osmahneme na oleji cibuli nakrájenou na kostičky. Když začne vonět, přidáme nadrobno nakrájenou zeleninu, podlijeme vodou, osolíme, kastrol podložíme rozptylovací mřížkou a dusíme na mírném ohni 15 minut. Před odstavením vsypeme na kolečka nakrájený pórek a 1 minutu dusíme společně. Tento salát můžeme podávat jako samostatné jídlo, i studený. Obsahuje všechny složky, které má obsahovat makrobiotický talíř.

V míse smícháme uvařené těstoviny nebo obilí, hotovou zeleninu a ostatní přísady.

Příloha:

hlávkový salát a kvašená zelenina

JÁHLOVÝ SALÁT S ČOČKOU

40 minut

2 hrnky jáhel

1 hrnek čočky

8 hrnků vody

1 cibule

hrst řas Hiziki

*3 hrnky na kostičky nakrájené zeleniny
(např. mrkev, celer, kapusta)*

½ lžičky zázvoru

1 šálek jemně nasekané cibulové natě

½ lžičky soli

1 lžíce oleje

V kastrolu podloženém rozptylovací mřížkou osmahneme na oleji pokrájenou cibuli a zeleninu, přidáme namočenou čočku a jáhly. Vše zalijeme horkou vodou, osolíme a okořeníme zázvorem a řasami. Vaříme zvolna 20 minut. Občas promícháme, aby se jáhly nepřipalovaly. Salát posypeme jemně nakrájenou cibulovou natí a můžeme ho podávat jako samostatné jídlo, i studený.

Příloha:

hlávkový salát a kvašená zelenina

*B*IFTEKY ZE SEITANU

30 minut

4 plátky uvařeného seitanu (1 cm silné)

olej

2 lžíce sójové omáčky

½ lžičky zázvoru

1 stroužek česneku

2 lžíce maizeny

2 lžíce vody

Vodu, zázvor, jemně utřený česnek a sójovou omáčku smícháme a touto směsí potřeme plátky seitanu. Necháme je odležet a pak je obalíme v maizeně. Pánev nahřejeme, štětečkem vymažeme olejem a připravené plátky na ní po obou stranách zvolna opečeme.

Příloha:

rýže, rýžové těstoviny

dušená zelenina (např. pórek s oříšky)

list salátu

mrkvový salát s daikonem

RAŽNIČI

30 minut

1 menší hlava seitanu (1 sklenička plátků nebo sójové plátky)

1 balíček uzeného tofu

zelenina, např.:

1 zelená paprika

2 listy zelí

3 cibule

2 širší mrkve (i jiná zelenina, dle vlastního výběru)

olej

Omáčka:

2 lžíce sójové omáčky

½ lžičky zázvoru

1 lžíce oleje

1 šálek vody

1 stroužek česneku

Nemáme-li jehly na napichování, připravíme si 4 špejle 15 až 20 cm dlouhé a na jednom konci je seřízneme do špičky. Seitan a tofu nakrájíme na plátky 1 cm silné. Plátky seitanu a listy zelí rozdělíme na čtverečky o straně cca 5 cm. Cibuli a mrkev nakrájíme příčně na tenčí kolečka a papriku na kousky cca 3 x 3 cm. Vše střídavě napichujeme na nachystané špejle až do spotřebování.

Připravíme si omáčku: Česnek jemně utřeme a přidáme ostatní přísady.

Štětečkem omáčku nanese na připravené špízy a ty vložíme do misky z varného skla nebo na pánev předem vymazanou olejem. Přiklopíme a zvolna dusíme v troubě nebo na pánvi podložené rozptylovací mřížkou. Během dušení špízy obracíme, potíráme je zbylou omáčkou a mírně podléváme vodou.

Přílohy:

*obilí nebo některý ze salátů,
zelenina připravená některým ze způsobů bez použití tuku
napařený kadeřávek, kvašená zelenina nebo kysané zelí*

S **EITAN S KNEDLÍKEM A ZELÍM**

60 minut

(seitano – knedlo – zelo)

1 hlava seitanu (sklenička kousků, sójové maso na čínu – nudličky)

4 cibule

1 lžíce koření Tekka (miso)

½ lžičky kmínu

1 šálek vody

3 lžíce oleje

1 stroužek česneku

maizena

Cibuli nakrájíme na půlměsíčky a osmahneme spolu s kmínem a utřeným česnekem na oleji. Seitan nakrájíme na kousky a přidáme k cibuli. Posypeme kořením Tekka a podlijeme mírně vodou. Přiklopíme, kastrol podložíme rozptylovací mřížkou a na mírném ohni dusíme 30 minut. Šťávu necháme vždy téměř vydušit, než znovu podlijeme vodou. Občas vše promícháme. Pokud se všechna tekutina nevyduší, zahustíme maizenou.

Příloha:

knedlíky

kedlubnové zelí, červené nebo bílé hlávkové zelí

špenát

napařený list kadeřávku, kvašená zelenina

*R*IZOTO SE SEITANEM

60 minut

2 hrnky rýže

*1 malá hlava seitanu (drobné sójové maso
předem namočené)*

2 cibule

2 mrkve

1 hrnek hrášku

1 pórek

1 malá paprika

1 hrnek mražené kukuřice

špetka kmínu

2 lžíce oleje

3 lžíce sójové omáčky

voda

zelená nať

gomasio

Rýži uvaříme podle základního předpisu v obyčejném hrnci, aby zůstala tvrdší a sypká. Cibuli nakrájenou na nudličky a kmín osmahneme na oleji. Když začne vonět, přidáme mrkev, papriku a seitan (vše pokrájené na malé kostičky), hrášek a kukuřici. Promícháme, pokapeme sójovou omáčkou, podlijeme vodou (½ šálku) a dusíme cca 10 minut. Pórek pokrájíme na kolečka, vmícháme ho do zeleniny a podusíme ještě 5 minut. Smícháme s rýží a necháme dalších 5 minut odpočinout. Na talíři sypeme gomasiem a zelenou natí.

Příloha:

salát z čínského zeli

kvašená zelenina

RIZOTO S HOUBAMI

60 minut

2 hrnky rýže

1 malá hlava seitanu (balíček uzeného tofu)

2 cibule

2 mrkve

1 hrnek hrášku

1 pórek

½ lžičky zázvoru

1 hrnek pokrájených hub (žampiony, václavky)

špetka kmínu

2 lžíce oleje

3 lžíce sójové omáčky

voda

zelená nať

gomasio

Rýži uvaříme podle základního předpisu v obyčejném hrnci, aby zůstala tvrdší a sypká. Cibuli nakrájenou na nudličky a kmín osmahneme na oleji. Když začne vonět, přidáme mrkev, houby, seitan (vše pokrájené na malé kostičky) a hrášek. Promícháme, pokapeme sójovou omáčkou, přidáme zázvor, podlijeme vodou (½ šálku) a dusíme cca 10 minut. Pórek pokrájíme na kolečka, vmícháme do zeleniny a podusíme ještě 5 minut. Smícháme s rýží a necháme cca 5 minut odpočinout. Na talíři sypeme gomasiem a zelenou natí.

Obměna: Místo seitanu přidáme do rizota předem uvařenou luštěninu.

Příloha:

salát z červené řepy

list salátu

*S*EITAN DUŠENÝ S HOUBAMI

60 minut

4 plátky (kousky) seitanu

1 balíček uzeného tofu

2 lžíce oleje

2 lžíce sójové omáčky

2 cibule

½ lžičky kmínu

*12 kloboučků václavek nebo přiměřené množství
tvrdších hub*

1 snítka libečku

1 šálek vody

1 lžíce maizeny

Olejem vymažeme pekáček, dno pokryjeme cibulí nakrájenou na půlměsíčky, na ni položíme libeček, plátky seitanu a tofu s houbami. Vše posypeme kořením a podlijeme vodou. Pekáček přiklopíme a pečeme v dobře vyhřáté troubě 15 minut, pak na dalších 15 minut teplotu zmírníme. Maizenu rozmícháme v trošce vody a zbylou šťávu jí zahustíme. Posledních 5 minut necháme pekáček odklopený.

Příloha:

knedlíky nebo nočky

dušená mrkev s pórkem

list hlávkového salátu a kvašená zelenina

SEITAN NADIVOKO

60 minut

(sójové nudličky)

1 hlava seitanu

1 balíček uzeného tofu

2 cibule, špetka zázvoru

2 kuličky jalovce

1 bobkový list

1 lžíce sójové omáčky

1 šálek červeného vína

1 lžíce oleje

½ sáčku mražené zeleniny (mrkev, celer, petržel)

*4 jehly na ražniči nebo špejle seříznuté do špičky
na jednom konci*

Kastrol s těžkým dnem vymažeme olejem, osmahneme na něm cibuli, přidáme mraženou zeleninu a koření. Nádobu podložíme rozptylovací mřížkou, přiklopíme a směs dusíme na mírném ohni cca 10 minut. Seitan a tofu nakrájíme na malé plátky a napichujeme je střídavě na jehlu. Připravené špízy vložíme k zelenině, pokapeme sójovou omáčkou a podlijeme vínem. Dusíme 30 minut, jehly v zelenině obracíme a zeleninu přes ně přehrnujeme. Podléváme po troškách vodou. Po odstavení z ohně jehly vyjmeme a zeleninu propasírujeme přes síto (koření v něm zůstane). Propasírovaná zelenina by měla tvořit omáčku. Pokud je příliš hustá, přidáme trochu vody. Jehly se seitanem i omáčkou vrátíme do kastrolu, přiklopíme a mírně prohřejeme.

Příloha:

knedlíky, rýže

*červené zelí dušené (můžeme jej také trochu podlít
červeným vínem)*

napařený list kadeřávku a kvašená zelenina

*S*MAŽENÉ ŘÍZKY

60 minut

4 plátky seitanu (nebo ryba, plátky sójového masa předem uvařeného, plátky celeru, dýně, kolečka cukety bez jader, žampiony, hlavičky hub, květák, kolečka pastináku, mrkve atd.)

*1 vejce (nebo těstíčko – 1 šálek celozrnné mouky
a 1 ½ šálku vody)*

*strouhanka na obalení
olej*

Chceme-li zeleninu obalovat, krátce ji povaříme v osolené vodě. Namáčíme ve vejci rozšlehaném s trochou vody a obalujeme ve strouhance. Smažíme na oleji po obou stranách a každý hotový řízek položíme na papírový ubrousek, abychom odsáli přebytečný tuk.

Příloha:

některý ze salátů těstovinových, obilných, rýže, kroupy nebo jáhlová kaše

zelenina připravená bez tuku, nejlépe listová

strouhaná bílá ředkev (daikon) a list hlávkového salátu

SEITAN NA PÓRKU

30 minut

1 hlava seitanu (sklenička kousků, sójové maso na čínu – nudličky)

2 cibule

2 pórký

1 šálek vyloupaných burských (kešu) oříšků

1 lžice koření Tekka (miso)

1 šálek vody

2 lžice oleje

maizena

Cibuli pokrájíme na půlměsíčky a osmahneme ji v kastrolu na oleji. Seitan nakrájíme na kousky (plátky) a přidáme k cibuli. Posypeme kořením Tekka a podlijeme mírně vodou. Přiklopíme nádobu, podložíme rozptylovací mřížkou a na mírném ohni dusíme 15 minut. Přidáme pórek nakrájený na kolečka a dusíme dalších 5 minut. Podléváme, je-li třeba, a občas vše promícháme. Jestliže se nám všechna tekutina nevydusila, zahustíme ji maizenou a po odstavení z ohně přidáme oříšky.

Příloha:

rýže, noky nebo těstoviny

vařená mrkev, kedlubna

krátce napařený kadeřávek a kvašená zelenina

*V*ELIKONOČNÍ NÁDIVKA

90 minut

- 1 celozrnná vecka nebo 5 dalaamánků*
- 2 hrnky uvařených krup*
- 3 hrsti celozrnné pšeničné mouky*
- 1 až 2 hrnky zeleninového vývaru, vody nebo sójového mléka (na namočení vecky)*
- 1 velká miska kopřiv nebo 3 velké pórký*
- 1 balíček uzeného tofu*
- 1 hlava seitanu*
- 5 dkg mandlí*
- 1 lžička kurkumy (žluté přírodní barvivo)*
- 1 hrnek mišutky nebo kukuřičné mouky*
- 1 lžička zázvoru*
- ½ lžičky muškátu*
- 1 lžíce sušené celerové natě*
- 2–3 lžíce sójové omáčky*
- 3 lžíce oleje*

Vařené studené kroupy smícháme s celozrnnou moukou a necháme přes noc nebo alespoň několik hodin kvasit. Veku nakrájíme na kostičky a pokropíme zvolenou tekutinou. Mandle nasypeme do vroucí vody, scedíme, oloupeme, nasekáme na drobné kousky a opražíme. Kopřivy nebo pórek nakrájíme na jemné nudličky. Tofu nastrouháme a seitan nakrájíme na drobné kousky. V míse smícháme zkvašené kroupy, namočenou vecku, seitan, tofu, mandle, 2 lžíce oleje, kopřivy, koření a sójovou omáčku. Správnou hustotu těsta zjistíme tak, že ho hrst nabereme do dlaně – mělo by být poddajné a držet pohromadě. Jestliže je řídké a neváže se, vmícháme potřebné množství mišutky. Je-li naopak husté, přilijeme tekutinu. Takto připravené těsto navrstvíme do olejem vymazaného pekáče a pečeme v troubě cca 30 až 45 minut. Po upečení necháme nádivku trochu zchladnout, lépe se nám bude krájet. Lze ji podávat i studenou.

Příloha:

*některý z těstovinových salátů
zelenina připravená bez tuku
list salátu nebo napařeného kadeřávku a kvašená zelenina*

HAŠE

60 minut*4 cibule**1 malá červená řepa**2 stroužky česneku**majoránka**2 lžíce sójové omáčky**1 hrnek kvašeného těsta**1 hrnek namočené sójové drti nebo pomletého seitanu**1 lžíce oleje**½ lžičky zázvoru*

Na pánvi nahřejeme tuk a osmahneme na něm cibuli, aby pěkně voněla, podlijeme, přidáme sójové maso, koření, sójovou omáčku, nastrouhanou červenou řepu a dusíme cca 15 minut. Dbáme, aby se směs nepřipálila, podle potřeby mícháme a podléváme. Před přidáním kvašeného těsta necháme vodu vydusit. Za stálého míchání vše prohřejeme a je-li haše hustá, podlijeme ji trochou vody. Dusíme ji pod pokličkou ještě 10 minut na mírném ohni, nádobu podložíme rozptylovací mřížkou. Haši můžeme podávat i studenou jako pomazánku.

Příloha:*obilí, těstoviny nebo nočky**dušené zelí, mrkev s hráškem a vařená kedlubna nebo kedlubnové zelí**kvašená zelenina*

*H*RACHOVÁ KAŠE

do 60 minut

½ kg loupaného púleného hrachu

řasa Wakame, cca 10 cm

2 mrkve

1 lžička majoránky

2 stroužky česneku

1 lžíce misa

Namočený hrách zalijeme takovým množstvím vody, aby byl alespoň 2 cm potopený. Přidáme řasu, nastrouhanou mrkev, česnek a majoránku. Hrnc podložíme rozptylovací mřížkou a vaříme zvolna cca 1 hodinu. Když se začne hrách rozvařovat, odstavíme jej z ohně, přidáme miso rozmíchané v trošce vody a šťouchadlem na brambory vše rozmělníme na kaši.

Příloha:

kroupy

zelenina vařená v páře

chuťovka z hub na cibuli

kvašená zelenina nebo kysané zelí

*H*RÁCH SE ZELENINOU

90 minut

½ kg hrachu

2 velké cibule

1 hrnek na kostičky nakrájené mrkve

1 šálek na kostičky nakrájeného celeru nebo nadrobno

nakrájené řapíky celerové natě (místo celeru můžeme použít pastinák)

¼ hlávky zelí

2 lžíce řasy Hiziki

1 lžička majoránky
2 stroužky česneku
½ lžičky soli
špetka saturejky

Namočený hrách vaříme podle základního předpisu. Po 10 minutách varu přidáme řasu, nakrájenou kořenovou zeleninu, česnek a majoránku. Hrnc podložíme rozptylovací mřížkou a vaříme zvolna 40 minut. Přisypeme na nudličky nakrájené zelí a pokračujeme ve vaření dalších 15 až 20 minut.

Příloha:

obilí nebo těstoviny
krátce vařená zelenina (např. kadeřávek nebo brokolice
nebo ředkvičky vařené v páře apod.)
kvašená zelenina nebo kysané zelí

HRÁCH S ROZMARÝNEM

90 minut

½ kg hrachu
1 lžička rozmarýnu
½ lžičky soli
2 lžíce řasy Arame
1 pastinák
1 snítka libečku
maizena nebo Arrowroot

Hrách vaříme podle základního předpisu (viz str. 86). Po 10 minutách varu přidáme pastinák nakrájený na kolečka a libeček. Přebytkovou tekutinu zahustíme maizenou rozmíchanou v trošce vody.

Příloha:

obiloviny
zelenina připravená libovolným způsobem
kvašená zelenina nebo kysané zelí

HRACHOVÉ PYRÉ

do 1 hodiny

½ kg loupaného púleného hrachu

řasa Wakame, cca 10 cm

¼ malé dýně Hokkaidó

1 lžíce misa

špetka saturejky

Namočený hrách zalijeme takovým množstvím vody, aby byl alespoň 2 cm potopený. Přidáme řasu a nakrájenou dýni. Hrnc podložíme rozptylovací mřížkou a směs vaříme zvolna 50 minut. Když se začne hrách rozvařovat, odstavíme jej z ohně, přidáme miso rozmíchané v trošce vody a směs propasírujeme přes pasírovací síto.

Příloha:

obilí

zelenina připravená jakýmkoliv způsobem

kvašená zelenina nebo kysané zelí

ZELNÝ KAPUSTOVÝ LIST PLNĚNÝ LUŠTĚNINAMI

do 1 hodiny

4 velké celé listy zelí (kapusty)

1 hrnek vařeného hrachu (jiné luštěniny)

1 cibule

1 pastinák

1 lžíce drcené řasy Nori

1 lžíce koření Tekka (miso)

½ šálku vody

Listy zelí vaříme v páře do změknutí. V misce smícháme částečně rozmačkaný hrách, jemně pokrájenou cibuli, nastrouhaný pastinák, řasu a koření. Směs rozdělíme na 4 díly a každý zavíme do jednoho listu. Závítky vložíme do kastrolku, který podložíme rozptylovací mřížkou, podlijeme vodou a dusíme na mírném ohni cca 15 minut.

Příloha:

*obiloviny, těstoviny nebo knedlíky
zelenina připravená jakýmkoliv způsobem
kvašená zelenina nebo zelí*

*K*UBA

120 minut

1 kg krup

½ kg hrachu

řasa Kombu, cca 10 cm

2 hrnky na kousky nakrájených hub (použít lze i sušené, předem namočené ve vodě)

2 velké cibule, 2 lžíce oleje

4 stroužky česneku

1 lžíce majoránky

sójová omáčka

1 lžička kmínu

Kroupy a hrách s řasou uvaříme podle základních předpisů. Čerstvé houby nakrájíme, sušené houby předem namočíme. Na pekáči v troubě nahřejeme olej, osmahneme na půlměsíčky nakrájenou cibuli, kmín a houby. Přidáme koření, trochu sójové omáčky, kroupy a hrách, vše důkladně promícháme, podlijeme vývarem z hrachu a pečeme cca 30 minut v dobře vyhřáté troubě, až povrch začne růžovět.

Příloha:

zelný salát nebo některý ze salátů připravovaných nakyselo

*H*RÁCH (FAZOLE) ZAPEČENÝ SE ZELÍM

do 60 minut

2 hrnky vařeného hrachu nebo fazolí

1 balíček celozrnných nudlí

2 velké cibule

¼ středně velké hlávky zelí

½ lžičky soli

½ lžičky kmínu

olej

1 lžíce umeocta

½ šálku vody

Těstoviny uvaříme podle základního předpisu a necháme je trochu zchladnout. Zatím osmahneme na olejem vymazané pánvi nakrájenou cibuli. Přidáme zelí nakrájené na jemné nudličky a kmín, podlijeme vodou, pánev podložíme rozptylovací mřížkou a dusíme pod pokličkou na mírném ohni 15 minut. Smícháme těstoviny, hrách a dušené zelí, ochutíme umeoctem a v pekáči vymazaném olejem zapečeme (20 až 30 minut). Po krátkém zchladnutí opečené těstoviny krájíme na porce a pomocí lopatky na obracení palačinek je klademe na talíře.

Příloha:

zelný salát nebo některý ze salátů připravovaných nakyselo vařená zelenina

*R*ÍMSKÝ HRÁCH SE ZELENINOU

90 minut

1 hrnek římského hrachu (cizrny)

3 hrnky vody

1 plátek řasy Kombu (nebo jiné mořské řasy)

1 hrnek nakrájené mrkve

1 větší pórek

špetka tymiánu

špetka soli

kuzu (maizena, Arrowroot)

pár kapek umeocta

Hrách uvaříme podle základního předpisu. Na posledních 10 minut přidáme zeleninu nakrájenou na větší kusy a vaříme ji spolu s hrachem. Přebytkovou tekutinu zahustíme kuzu rozmíchaným v trošce studené vody. Přichutíme umeoctem.

Příloha:

obilí nebo těstoviny

krátce tepelně zpracovaná zelenina

kvašená zelenina nebo kysané zelí

ŘÍMSKÝ HRÁCH S CELEREM A DÝNÍ

90 minut

1 hrnek římského hrachu (cizrny)

3 hrnky vody

1 hrnek nakrájené dýně Hokkaidó

1 hrnek nakrájeného celeru

2 lžíce řasy, např. Hiziki

1 lžíce misa

1 snítka celerové natě

kuzu (maizena, Arrowroot)

špetka rozmarýnu

Hrách uvaříme podle základního předpisu (viz str. 86). Na posledních 20 minut přidáme zeleninu nakrájenou na větší kusy a vaříme ji spolu s hrachem. Přebytkovou tekutinu zahustíme kuzu rozmíchaným v trošce studené vody. Přichutíme misem rozpuštěným v omáčce.

Příloha:

obilí nebo těstoviny

krátce tepelně upravená zelenina

kvašená zelenina nebo kysané zelí

ŘÍMSKÝ HRÁCH – KRÉM

50 minut

2 hrnky vařeného římského hrachu

2 jemně nastrouhané mrkve

2 hrnky vody

2 lžíce sójové omáčky

1 lžíce citronové šťávy

Uvařený hrách, mrkev, vodu a sójovou omáčku ještě vaříme v hrnci podloženém rozptylovací mřížkou cca 40 minut. Po uvaření vše propasírujeme nebo rozmixujeme na kašičku a ochutíme citronovou šťávou.

Příloha:

těstoviny

červené zelí s hruškou, napařený kadeřávek

kvašená zelenina nebo kysané zelí

ČOČKA SE ZELENINOU

do 60 minut,

červená čočka do 30 minut

1 hrnek čočky

3 hrnky vody

1 cibule

1 hrnek zeleniny nakrájené na kostičky

(např. mrkev, zelí, kedlubna

– celer, pórek, dýně

– petržel, kapusta, dýně apod.)

1 hrst řasy Hiziki

1 lžička misa

maizena

Čočku vaříme podle základního předpisu spolu s pokrájenou zeleninou. Je-li čočka příliš řídká, přidáme cca 5 minut před ukončením varu maizenu a po odstavení z ohně ochutíme misem rozmíchaným v trošce teplé vody.

Příloha:

obilí nebo těstoviny

zelenina uvařená kterýmkoliv z uvedených způsobů

kvašená zelenina nebo kysané zelí

FAZOLKY AZUKI S DÝNÍ HOKKAIDÓ

do 90 minut

2 hrnky fazolek

2 cibule

2 hrnky nakrájené dýně

4 hrnky vody

2 listy řasy Wakame

1 lžíce miso

zelená nať

Fazolky zalijeme do poloviny vodou a uvedeme do varu. Sebereme pěnu, přidáme pokrájenou zeleninu a řasu. Vaříme 10 minut. Přilijeme zbylou vodu a vaříme tak dlouho, až jsou fazolky úplně měkké a začnou se rozvařovat (alespoň 1 hodinu). Hrnc podložíme rozptylovací mřížkou a vaříme zvolna. Po odstavení přidáme miso rozmíchané v trošce teplé vody. Na talíři fazolky posypeme jemně nasekanou zelenou natí.

Příloha:

obilí nebo těstoviny

krátce vařená nebo dušená zelenina

list salátu a kvašená zelenina

*P*REJT Z FAZOLEK AZUKI

30 minut

4 cibule

2 hrnky vařených fazolek

1 hrnek vařených krup

3 stroužky česneku

2 lžíce sójové omáčky

1 lžíce majoránky

1 lžička mletého zázvoru

2 lžíce oleje

Nadrobno pokrájenou cibuli osmahneme na pánvi na oleji. Když začne růžovět a vonět, přidáme fazolky, jemně rozetřený česnek, sójovou omáčku, zázvor a majoránku. Mírně podlijeme vodou (4 lžíce), přiklopíme, pánev podložíme rozptylovací mřížkou a na mírném ohni dusíme za občasného promíchání cca 15 minut. Přisypeme kroupy, směs promícháme a dusíme bez přiklopení ještě 5 minut. Vodu je nutno všechnu vydusit. Správnou hustotu ověříme vařečkou: uděláme ve směsi uprostřed pánve rýhu, která se nesmí ihned spojit. Je-li prejt řidší, dusíme ho ještě chvíli bez pokličky. Prejt můžeme podávat i studený.

Příloha:

těstoviny nebo chléb

dušené zelí

list hlávkového salátu a kvašená zelenina

*T*ĚSTOVINY S TOFU

30 minut

(zapečené do 60 minut)

1 balíček amarantových mušliček

1 balíček tofu

2 cibule

2 mrkve

2 pórký

2 lžíce oleje

2 lžíce sójové omáčky

1 stroužek česneku

1 hrnek mišutky

½ šálku vody

Na oleji osmahneme cibuli nakrájenou na půlměsíčky. Přidáme tofu nastrouhané na hrubém struhadle, nakrájenou mrkev a pórek, jemně utřený česnek a sójovou omáčku. Podlijeme vodou a dusíme 15 minut. Těstoviny uvaříme podle základního předpisu (viz str. 81) a vmícháme do nich dušenou zeleninu. Chceme-li těstoviny zapéci, přidáme ještě mišutku, která bude směs držet pohromadě. Pekáček vymažeme olejem a směs v něm rovnoměrně rozložíme. Pečeme v troubě tak dlouho, až těstoviny začnou na povrchu jemně růžovět.

Příloha:

špenát, salát z čevené řepy

uvařená nebo napařená zelenina

list hlávkového salátu, kvašená zelenina

*C*ELER DUŠENÝ S VÁCLAVKAMI (HOUBIČKAMI SHITAKE)

30 minut

1 celer

4 větší václavky

1 balíček tofu (tempehu)

1 stroužek česneku

1 lžice sójové omáčky

1 pórek

olej

½ šálku vody

Celer nakrájíme na nudličky a osmahneme v kastrolku vymazaném olejem. Přidáme rovněž na nudličky nakrájené václavky a tofu, podlijeme vodou, pokapeme sójovou omáčkou a přichutíme utřeným česnekem. Kastrolek podložíme rozptylovací mřížkou a pod pokličkou zvolna dusíme cca 20 minut. Přisypeme na kolečka nakrájený pórek a ještě krátce podusíme, aby zůstal zelený. Na závěr vše pokapeme umeoctem.

Příloha:

obilí nebo těstoviny

vařená zelenina

kvašená zelenina

CELER ZAPEČENÝ S TOFU

30 minut

1 celer

2 snítky celerové natě

1 balíček tofu

1 lžíce sójové omáčky

2 lžíce celozrnné mouky

½ šálku vývaru

špetka zázvoru

olej

Celer uvaříme a s tofu nastrouháme na jemném struhadle, celerovou nať nasekáme nadrobno a vše v míse smícháme. Misku z varného skla vymažeme olejem a směs v ní necháme v troubě zapéci.

Příloha:

rýžové nudle nebo kroupy

krátce vařená listová zelenina

kvašená zelenina

*K*VĚTÁK S TOFU

30 minut

1 menší květák

1 cibule

2 lžíce oleje

½ lžičky muškátu (strouhaný muškátový oříšek)

špetka soli

1 lžíce sójové omáčky

1 balíček tofu

1 hrnek mišutky

mražená kukuřice

Květák uvaříme v osolené vodě do poloměkka. Cibuli nakrájíme nadrobno a osmahneme na pánvi na oleji. Když začne vonět, podlijeme ji vývarem z kvěťáku. Květák nasekáme nožem najemno a přidáme k cibuli spolu s nastrouhaným tofu a kukuřicí. Přilijeme sójovou omáčku a okořeníme muškátem. Kastrol přiklopíme, podložíme rozptylovací mřížkou a na mírném ohni dusíme 15 minut. Je-li třeba, podléváme vývarem. Na zahuštění použijeme mišutku.

Příloha:

obilí, těstoviny

vařená barevná zelenina

kvašená zelenina

S PAGETY

30 minut

1 celozrnné špagety

1 malý celer

3 pórky

2 velké cibule

olej

2 lžíce sójové omáčky

1 lžička dobromysle

½ lžičky zázvoru

1 balíček uzeného tofu

2 rajčata nebo kečup (viz str. 198)

1 hrnek mišutky

Špagety uvaříme ve větším množství vody, scedíme a promícháme s omáčkou.

Omáčka:

Kastrol vymažeme olejem a osmahneme v něm na nudličky nakrájenou cibuli. Když začne vonět, podlijeme ji a přidáme jemně nastrouhaný celer, na kolečka nakrájený pórek a rajčata nebo kečup, sójovou omáčku a koření. Uzené tofu nastrouháme na jemném struhadle a vmícháme do omáčky. Dusíme cca 10 minut.

Příloha:

obloha z vařené zeleniny

list salátu nebo napařeného kadeřávku a kvašená zelenina

*D*ÝŇ DUŠENÁ S TEMPEHEM A MANGOLDEM

30 minut

4 plátky dýně Hokkaidó

1 balíček tempehu

4 listy mangoldu

olej

1 lžíce sójové omáčky

Kastrol podložíme rozptylovací mřížkou, dno potřeme olejem a nakrájenou dýní a tempeh osmahneme. Pokapeme sójovou omáčkou, podlijeme vodou a dusíme pod pokličkou cca 15 minut. 5 minut před odstavením z ohně odklopíme, aby se odpařila přebytečná tekutina.

Příloha:

obilí nebo těstoviny

list salátu a kvašená zelenina

TEMPEH NA PAMPELIŠCE

30 minut

1 balíček tempehu

2 cibule

1 mrkev

3 až 4 větší pampelišky

špetka kmínu

špetka soli

1 lžička misa

2 stroužky česneku

1 balíček celozrnných těstovin (nudle, mušličky)

olej

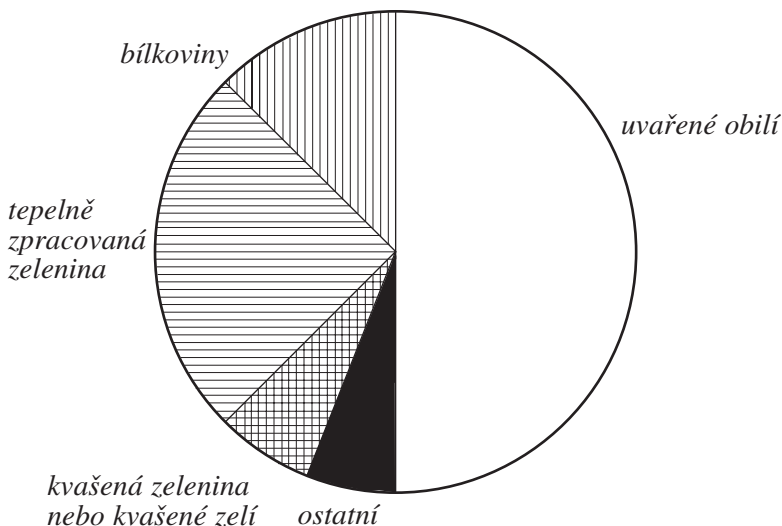
Dáme vařit těstoviny (viz str. 81). Cibuli nakrájíme nadrobno a osmahneme na olejem potřené pánvi. Přidáme kmín, očištěný a pokrájený pampeliškový kořen, nastrouhanou mrkev, sůl a rozetřený česnek. Podlijeme a zvolna dusíme 10 minut. Mladé listy pampelišek opereme, nasekáme na nudličky a spolu s tempehem nakrájeným na kostičky vmícháme do směsi na pánvi. Znovu podlijeme a dusíme dalších 10 minut. Po odstavení z ohně ochutíme misem rozmíchaným v trošce vody a vmícháme do scezených těstovin. Necháme několik minut stát, aby těstoviny nasály vůni omáčky.

Příloha:

zelenina připravená některým ze způsobů bez použití tuku je to pikantní jídlo a tak můžeme přidat ještě kopeček rýže kvašená zelenina

Rady pro praktické vaření

Obrázek obilného talíře

Text k obrázku:

cca 50 % – uvařené obilí (děti méně)

cca 10 % – bílkovin (uvařených luštěnin, tofu, tempehu, natta, seitanu nebo ryb)

cca 25 % – tepelně zpracované zeleniny (děti více)

5 až 10 % – kvašené zeleniny nebo kysaného zelí

5 až 10 % – ostatní (moučníky, nápoje, gomasio, řasy apod.)

Nabízí se nám nepřeborné množství kombinací. Čím jednodušší jídlo jíme, tím se po něm lépe cítíme.

Rybu připravujeme maximálně dvakrát týdně.

Gomasio – ½ lžičky na posypání obilí

Řasy – alespoň 1 lžička na osobu a den

Poznámka: Každý musí vypořádat sám, jaké jsou pro něj nevhodnější poměry na talíři. Jídlo můžeme podávat na stůl v mísách a každý si vezme takové množství a v takovém poměru, jak potřebuje. V zimním období jíme více obilí a zeleninu déle vaříme, v létě dáváme na talíř obilí méně a zeleninu vaříme kratší dobu.

1. Nahrazování dosud používaných potravin

Používáno dosud	NÁHRADA	Poznámka
mléko	sójové mléko ovesné mléko rýžové mléko kukuřičné mléko	vlastní výroby, sušené, trvanlivé v krabicích vlastní výroby, sušené, trvanlivé v krabicích sušené
smetana	sójová smetana	vlastní výroby, trvanlivá
jogurty	sójové jogurty	bez cukru
tvaroh	tofu přírodní okara	sójová drť, vzniká při výrobě sójového mléka
sýry	tofu tempeh, natto	přírodní a uzené, vše lze koupit hotové
vejce	lepek, mišutka, Kuzu, maizena kurkuma, kukuřičná mouka	na spojení těsta a zeleniny obarvení nažluto
maso (bílkoviny)	luštěniny seitan sójové maso ryby	hrách, čočka, fazole, fazolky Azuki a Mungo vlastní výroby: z mouky, z lepku zatavený ve fólii: kousky a hlavy zavařený ve sklenicích: kostky plátky, kousky a guláš plátky, kousky, nudličky na čínu, kostky přírodní a barvené červenou řepou sladkovodní i mořské

Používáno dosud	NÁHRADA	Poznámka
párky paštiky salámy	ze sóji	
bílá mouka	celozrnná mouka ovesné vločky	pšeničná, žitná, jáhlová, kukuřičná, ječná, sójová – co nejčerstvěji umletá
kamenná sůl	mořská sůl gomasio sójová omáčka	viz str. 196 Shoyu, Tamari
cukr	ječmenný slad rýžový slad hrušková povidla rozinky a sušené ovoce	sušený, tekutý (jako med) tekutý (jako med) v pečivu rozvařené, rozemleté nebo rozmixované
bonbony	z rýžového sladu karobové pecičky oříšky a rozinky namočené v karobové čokoládě karobová čokoláda sušené ovoce ořechy, oříšky Twiggy tyčinky	
kakao	karob	
káva	obilná káva káva vlastní výroby	Moccava, Žitovka, Melta, Karo
čaj	tříletý čaj Banča čaj Mu čaje z opraženého	Kukicha – větvičky Hojicha – lístečky rýžový, ovesný, kroupový

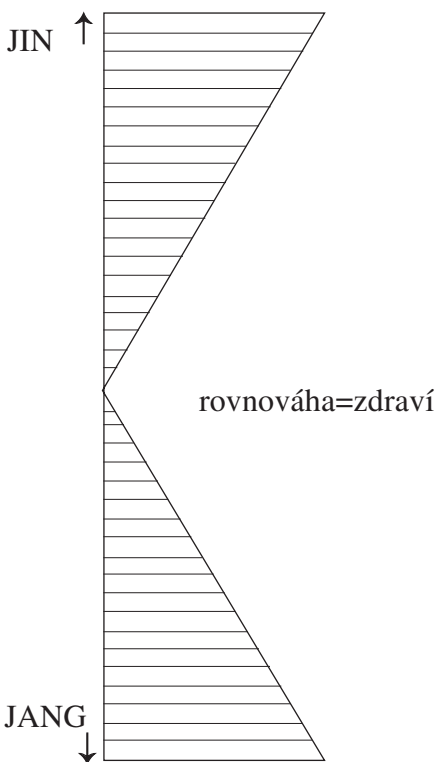

Používáno dosud	NÁHRADA	Poznámka
	obilí Roibos	
ocet	jablečný rýžový umeocet citronová šťáva	kyselý sladkokyselý slanokyselý
Solamyl –	maizena, Kuzu Mico, Nomina nebo mišutka	zahušťování omáček (instantní kaše)
Masox	Miso koření Tekka sójová omáčka	
Vegeta	Solčanka bez soli	
živočišné tuky	rostlinné oleje lisované zastudena	slunečnicový, kukuřičný, sezamový, dýňový
	oříškové nebo sezamové máslo sezamová, dýňová slunečnicová a lněná semena oříšky	na kaši, na rýži
<p><i>Poznámka: veškeré uvedené potraviny lze nakoupit v prodejnách zdravé výživy</i></p>		

2. Energie potravin JIN a JANG

extrémní JIN

drogy
alkohol
cukr, med
ovocné šťávy
mléko

ovoce
houby
ořechy

listová zelenina
semena
kořenová zelenina
luštěniny
kukuřice
oves, ječné kroupy, žito
rýže

jáhly
pohanka
pšenice
mořské řasy

*gomasio
*Miso
*sójová omáčka
*ryby

extrémní JANG

maso, drůbež
vejce
sůl

pozn.* – ryby 1 až 2x týdně

– miso, gomasio, sójová omáčka v omezeném množství

Míry použité při vaření

Podle předpisů uvaříme množství jídla pro 4 až 5 osob.

1 hrnek = 2 šálky = 20 lžic (polévkových)

1 lžice = 3 lžičky (čajové)

špetka = ¼ lžičky

hrst = ½ šálku

Několik slov na závěr...

Toto je můj způsob makrobiotického vaření a můj postoj k životu v této chvíli. Za čas se můj pohled na svět může změnit na základě nově pochopených skutečností, neboť „Jediné, co je v životě trvalé, je změna“. Nejdůležitější je se naučit rozumět sám sobě. Cítit a chápat, kde je třeba přidat a kde ubrat, abychom byli v rovnováze v sobě i ke svému okolí.

Pokud se vám bude zdát moje pojetí makrobiotiky příliš uvolněné – přitvrdte si, pokud se vám bude naopak jevit tvrdé – povolte si a pozorujte reakce svého těla. Každý si musí najít svůj způsob, který mu přinese vyrovnanost a uspokojení.

Pamatujte: Nežijeme, abychom jedli – jíme, abychom žili!

Držme si všichni palce!

Vysvětlivky

amasaké – sladká rýže (viz předpis).

Arame – mořská řasa.

Arowroot – škrob na zahušťování.

Bancha – tříletý čaj (Hojicha, Kukicha) obsahuje minerály.

Bublinatka – mořská řasa.

Cizrna – římský hrách.

Daikon – japonská bílá ředkev (až 50 cm dlouhá) rozpouští tuky.

Dulce – mořská řasa.

Gomasio – semínka opražená se solí (viz předpis), podporuje trávení, vstřebávání potravy ve střevech, posiluje a zlepšuje kvalitu krve. Pomáhá odstraňovat únavu a bolesti zubů či hlavy.

Hiziki – mořská řasa (Iziki).

Hojicha – tříletý čaj – lístky, vhodný pro letní období, obsahuje minerály.

Hokkaidó – japonská dýně s chutnou dužinou oranžové barvy, neobsahuje tolik vody co jiné, u nás běžně pěstované dýně.

Iziki – viz Hiziki

Jablečný koncentrát – jablečná koncentrovaná šťáva bez cukru, zředěná se může použít jako mošt.

Javorový sirup – přírodní sladidlo, nepoužívat často, je příliš JIN.

Ječmenný slad – přírodní sladidlo, vyrobené kvašením a odpařováním.

Karob – svatojánský kořen – prášek, připomíná kakao.

Karobová čokoláda – čokoláda ze sójového mléka, sladu (oříšková, pomerančová, mléčná).

Karobové pecičky – karobová čokoláda bez cukru, drobné pecičky, vhodné na přípravu plev a sypání pohárů.

Kombu – mořská řasa

Kukicha – tříletý čaj – větvičky, vhodný pro zimní období, obsahuje minerály.

Kukuřičné mléko – na trhu je k dostání sušené.

Kurkuma – žluté přírodní barvivo.

Kuskus – kuličky z obroušené pšenice podobné jáhlám.

Kuzu – prášek na zahušťování, zvyšuje vitalitu, posiluje zažívání.

Lepek – pšeničná bílkovina, prášek k výrobě seitanu.

Lotosový kořen – na plátky nakrájený sušený kořen lotosu, používá se na odhlenění, čaj viz předpis.

maizena – kukuřičný škrob na zahušťování.

Mico – obilná instantní kaše.

Miso – pasta z rýže, sóji, ječmene, natta – obsahuje enzymy, přidává se do polévek a k přichucení pokrmů

mišutka – kukuřičná instantní kaše.

Mořský salát – mořská řasa.

Mu – čaj – velmi lahodný čaj, je silně JANG.

Natto – sójový sýr.

Nomina – obilná instantní kaše.

Nori – mořská řasa.

Obilný škrob – vzniká při výrobě seitanu (viz předpis), používá se k zahušťování.

Okara – vzniká při výrobě sójového mléka (viz předpis), je to drť ze sójových bobů.

Oleje lisované zastudena – 100% olej z prvního lisování zastudena (slunečnicový, sezamový, dýňový apod.)

Oříškové máslo – pomazánka z burských oříšků, vhodné použití je lžička másla na teplé obilí.

Polenta – kukuřičná nebo pohanková kaše (viz předpis), ke koupě na trhu je vakuově balená.

Roibos – čaj z rostliny *Aspalathus linearis*, obsahuje minerály.

Rýžové mléko – vlastní výroby (viz předpis), na trhu je trvanlivé v papírových krabicích nebo sušené.

Rýžový slad – přírodní sladidlo vyráběné z rýže kvašením a odpařováním.

Seitan – obilné maso vlastní výroby (viz předpis), na trhu je k dostání vakuovaný a ve sklenicích.

Seitánky – šištičky ze seitanu, na trhu jsou k dostání ve vakuovaném balení.

Shitaké – houbička podobná václavkám – rozpouští tuky a odvádí z těla těžké kovy tím, že je na sebe váže.

Shoyu – sójová omáčka originál, bez cukru a škodlivých přísad.

Sójová smetana – vlastní výroby (viz předpis), na trhu je k dostání v krabičkách trvanlivá.

Sójové mléko – vlastní výroby (viz předpis), na trhu je k dostání i trvanlivé v krabicích nebo sušené.

Sójový dezert – krém, je k dostání na trhu v krabičkách (karobový, vanilkový, oříškový)

Sójový jogurt – zkyslá sójová smetana, na trhu je k dostání i hotový.

Solčanka – sójová drť se sušenou strouhanou zeleninou (nejlépe bez soli), používá se do polévek.

Tahini – sezamové máslo, vhodné použití je lžička másla na teplé obilí.

Tamari – sójová omáčka originál, bez cukru a škodlivých přísad, silně koncentrovaná, musí se ředit.

Tekka – koření obsahující sušené miso, zázvor, lotos, sezamový olej, mrkev, červenou řepu.

Tempeh – sójový sýr.

Tofu – sójový sýr.

Umeboshi – švestičky nebo pasta ze švestiček speciálním způsobem naložených do mořské soli, neutralizuje kyselost, odstraňuje střevní potíže.

Umeocet – nálev ze švestiček umeboshi.

Wakame – mořská řasa.

Použitá literatura

Ing. J. Průchová – Život místo živoření

Byznys se zdravím

M. Kushi– Přírodní léčení makrobiotikou

P. Momčilová – Celozrnné pečivo

Časopisy Vital, Regena

Prospekty výrobců GBZ Uherské Hradiště

Sonfood Dobruška

Iva Chourová

*M*AKROBIOTICKÁ KUCHAŘKA

465 receptů

Fotografie Jiří Poláček

Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
roku 2010 jako svou 918. publikaci
Vydání čtvrté. Stran 344
Redakčně zpracovala Blanka Koutská
Odpovědná redaktorka Jitka Suchá
Vytiskla tiskárna Ekon, Jihlava
Doporučená cena 258 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-037-4